

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sosiaali- ja terveysministeriöltä luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta.

Lakiehdotuksen keskeinen sisältö

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi alkoholi- ja alkoholijuomaverosta annettua lakia. Väkevien alkoholijuomien valmisteveroa korotettaisiin ennustetun kuluttajahintaindeksin kehityksen mukaisesti vuosina 2025–2027. Korotus kohdistuisi alkoholipitoisuudeltaan yli 15 mutta enintään 22-tilavuusprosenttisiin välituotteisiin sekä etyylialkoholijuomaryhmän osalta pääosin yli 10-tilavuusprosenttisiin nimikkeen 2208 juomiin.

Tähän saakka etyylialkoholijuomaryhmää on verotettu yhtenäisesti lukuun ottamatta 1,2-2,8-prosenttisia juomia. Esityksessä ehdotetaan, että etyylialkoholijuomaryhmät jaetaan kahteen ryhmään, tullitariffin nimikkeen 2208 juomiin (suurin osa väkevästä juomista sekä juomasekoituksista) ja muuhun etyylialkoholiin (myyntivolyymeissä marginaalinen ryhmä). Näistä ensimmäiselle ryhmälle lisättäisiin uusi, rakennedirektiivin (Alkoholin ja alkoholijuomien valmisteverojen rakenteiden yhdenmukaistamisesta annettu neuvoston direktiivi 92/83/ETY) sallima alennetun verotason luokka alle 10-prosenttisille juomille.

Veronkorotusten seurauksena etyylialkoholijuomaryhmän juomien hinnat nousisivat arviolta noin prosentin kunakin veronkorotusvuonna. Yhteensä hintamuutos olisi noin kolme prosenttia. Yli 15 prosentin vahvuisten välituotteiden hinnat nousisivat arviolta noin puoli prosenttia kunakin veronkorotusvuonna ja yhteensä vajaa kaksi prosenttia.

Sosiaali- ja terveysministeriön lausunto

Sosiaali- ja terveysministeriö kannattaa esitystä siltä osin kuin siinä esitetään alkoholijuomien valmisteveron korotuksia ennustetun kuluttajahintaindeksin mukaisesti. Alkoholi vaikuttaa kielteisesti kansantalouteen sekä väestön terveyteen ja toimintakykyyn, heikentää yhteiskunnan kokonaisturvallisuutta ja kuormittaa merkittävästi sosiaali- ja terveystaloutta, pelastustoimea ja poliisia. Kansainvälisen tutkimustiedon sekä Maailman terveysjärjestö WHO:n suositusten mukaan tehokkaimpia keinoja alkoholihaittojen ehkäisemiseksi ovat vaikuttaminen alkoholin saatavuuteen, hintaan ja markkinointiin. Alkoholijuomien veronkorotuksilla voidaan hillitä alkoholin kulutusta ja alkoholista aiheutuvia haittoja. Jos alkoholijuomien vero- ja hintatasoja muutetaan, muutoksilla on pääsääntöisesti kansanterveydellisiä vaikutuksia.

Sosiaali- ja terveysministeriö katsoo, että väkevien alkoholijuomien verotuksen korottaminen on perusteltua. Samalla sosiaali- ja terveysministeriö kuitenkin toteaa, että veronkorotuksia olisi perusteltua kohdistaa kaikkiin yli 2,8 prosenttisiin etyylialkoholipitoisiin alkoholijuomiin. Kuten hallituksen esityksessä

todetaan, alkoholivero on yksikkövero, jota on korotettava säännöllisesti, jos halutaan välttää verotuksen reaalisen tason ja sen myötä vero-ohjauksen sekä verotuottojen aleneminen. Ehdotuksen perusteella veronkorotukset kohdistuisivat kuitenkin pääsääntöisesti vain yli 10-prosenttisiin alkoholijuomiin. Käytännössä veronkorotusten ulkopuolelle jäisivät esimerkiksi päivittäistavarakaupoissa myytävät tuotteet. Vaikka voidaan pitää perusteltuna, että väkeviä alkoholijuomia verotetaan suhteessa tiukemmin kuin mietoja alkoholijuomia, ero eri alkoholijuomaryhmien verotuksessa on jo tällä hetkellä suuri eikä sosiaali- ja terveysministeriö pidä perusteltuna eron kasvattamista entisestään.

Hallituksen esitysluonnoksen mukaan väkevien alkoholijuomien veronkorotus kohdistettaisiin poliittisen linjauksen perusteella väli tuotteiden ja etyylialkoholijuomaryhmän alkoholipitoisuudeltaan vahvimpiin tuotteisiin rakennedirektiivin mahdollistamissa rajoissa. Esityksessä on tuotu myös esille, että koska veronkorotukset kohdistuisivat vain kahteen juomaryhmään, on mahdollista, että osa veronkorotusten kohteena olevien juomaryhmien kulutuksen vähenemästä korvautuisi muiden juomaryhmien kulutuksen kasvulla riippuen siitä, kuinka läheisiä korvaavia tuotteita veronkorotusten ulkopuolella olevat juomat ovat veronkorotuksen piirissä oleville juomille. Lisäksi esityksessä on todettu se, että veronkorotus kohdentuisi suhteellisen korkean alkoholipitoisuuden juomiin, joiden osuus matkustajatuonnista on suurin. On mahdollista, että alkoholin matkustajatuonti ja verkko-ostaminen ulkomailta kasvavat ehdotettujen korotusten seurauksena.

Sosiaali- ja terveysministeriö kiinnittää huomiota siihen, että sekä julkisen talouden vahvistamisen että väestön terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen kannalta olisi suotuisaa, jos alkoholihaittoja vähennettäisiin johdonmukaisesti kaikkiin alkoholijuomiin kohdistuvilla veronkorotuksilla.

Kansliapäällikkö Veli-Mikko Niemi

Erityisasiantuntija Saara Karttunen

VN/16240/2024-STM-20

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: